

Evangeliet og Kirken

Katolikker og lutheranere på talefot igjen!

AV HALVOR MOXNES

Evangelium och kyrka. Red. Lars Thunberg og Per Erik Persson (= Konfessioner i dialog 2). Almquist & Wiksell, i samarbeid med Nordiska ekumeniska institutet, Stockholm 1974.

Det hører til sjeldenhetene at noen fortsetter en samtale etter 450 års avbrudd. Ikke desto mindre var det det som skjedde midt i 1960-årene, da representanter for den romersk-katolske og de evangelisk-lutherske kirker kom sammen for å gjenoppta diskusjonen fra reformasjonstiden. I århundrene som var gått var det skjedd mye, særlig i løpet av de siste ti-årene, som gjorde at man fra begge kanter kunne se de harde angrepene og den uforsonlige tonen fra reformasjons- og motreformasjonstiden som et tilbakelagt stadium.

Med dette utgangspunktet kunne man møtes i en arbeidsform som er typisk for den nyere tendens i økumenisk arbeid: istedet for å sammenligne de lærepunkter hvor man er uenig, forsøker man å gå til evangeliet *sammen*. På den måten ville man ta opp det samme spørsmål som lå bak reformasjonstidens stridigheter: Hvordan skal vi forstå evangeliet, – og hvordan skal vi virkelig-gjøre det gjennom kirken?

Disse samtaler foregikk på to plan. En internasjonal gruppe var oppnevnt av kirkene på høyeste plan, av Vatikanet og Det lutherske verdensforbund. Dessuten var det en lokal gruppe i USA, med representanter oppnevnt av de nasjonale kirker. Deltakerne var stort sett teologiske professorer, og gruppens resultater var ikke bindende, de skulle sendes ut til diskusjon i de forskjellige kirker.

Det er noen av resultatene fra disse samtaler som nå presenteres på svensk i «Evangelium och kyrka», utgitt og kommentert av Lars Thunberg og Per Erik Persson. Tittelen er identisk med temaet for den internasjonale kommisjonen, og det er den som har fått mest plass. Sluttdokumentet er oversatt og er grundig kommentert. Den historiske innledningen er skrevet av P. E. Persson, som selv var deltaker i den internasjonale kommisjonen (luthersk formann i denne var professor Einar Molland). Kommisjonen selv hevder at man kom overraskende nær hverandre på felter hvor det tradisjonelt hersket stor uenighet. Det gjaldt for eksempel i synet på rettferdiggjørelsen og tradisjonens betydning for kirkelæren. Her har begge kirker i de siste årtier fått større syn for den annens standpunkt. En konsekvens av dette var at de katolske deltakere kom nærmere til å anerkjenne ordinasjonen i andre kirker, og dermed også deres

nattverd. Konklusjonen på rapporten er faktisk en oppfordring til felles nattverdfeiiring ved spesielle anledninger. Riktignok reserverte 4 av de 7 katolske deltakerne seg mot dette forslaget.

Som deltaker i samtaler er det naturlig at Persson, s. 11–34, ser svært positivt på resultatet. Denne vurderingen deles også av Thunberg i kommentaren som følger rapporten ledd for ledd, s. 100–146. Han gir her god informasjon om bakgrunnen for de forskjellige avsnitt. Det gjelder både den økumeniske situasjon generelt, og mer spesielt betydningen av det 2. Vatikan-konsil for nyere katolsk teologi.

Boken gir slik en god kombinasjon av historisk oversikt, dokumentasjon og teologisk kommentar. Den er derfor godt egnet for dem som ønsker kyndig, men likevel forståelig informasjon om et område av økumenikken som også angår den norske kirke. Man kunne kanskje si *særlig* Den norske kirke, siden den utbredte skepsis mot den katolske kirke i stor utstrekning bygger på manglende eller villedende informasjon. Denne boken er blitt til ved et samarbeid mellom forlaget og Nordiska ekumeniska institutet, og er nr. 2 i serien «Konfessioner i dialog». En slik informasjon som kan nå ut over teologenes krets burde være et eksempel til etterfølgelse for tilsvarende organer i Norge. På norsk er rapporten «evangeliet og kirken», gjort tilgjengelig i Norsk teologisk tidsskrift 74, 1973. En norsk teologgruppe under ledelse av professor N. E. Bloch-Hoell har kommentert og oversatt rapporten. Den norske kommentaren er et forsøk på teologisk vurdering av dokumentet, og har slik et annet formål enn denne svenske utgaven, som sikter på *lett tilgjengelig informasjon*.

Likevel er det en mangel at Thunberg i sin kommentar ikke stiller noen kritiske spørsmål ved kommisjonens resultater. Til tider har nemlig harmoniseringen av standpunkter gått for langt. Kommisjonens utgangspunkt har vært at det er arbeidet innen den nyere bibel- og historievitenskap som har ført til større teologisk enighet. Her er betydningen av «nye» forskningsresultater betydelig overdrevet, og det synes særlig å ha gått ut over klarheten i de lutherske standpunkter. At f. eks. Skriften (= Det nye testamente) er en del av den urkristne tradisjon som den ble til i, betyr ikke dermed at reformasjonstidens motsetninger om forholdet mellom «skrift» (= Guds ord) og «tradisjon» er opphevet.

At man ved lesningen av dette dokumentet like ofte griper seg i å være uenig med de lutherske deltakere som med de katolske er et interessant tegn på at teologiske skillelinjer ikke bare går mellom kirker, men også midt i dem. Det viktigste resultat av disse drøftelser er derfor ikke de teologiske resultater, men selve det faktum at katolikker og lutheranere ikke bare snakker *om* hverandre, men *til* og *med* hverandre.